

Sygn. akt III USKP 103/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)
SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania W. P.
od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w P.
o podjęcie wypłaty emerytury wojskowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 stycznia 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) w wyniku apelacji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w P. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Z. z 14 grudnia 2018 r., sygn. akt IV U (...), i oddalił odwołanie W.P. od decyzji organu rentowego z 13 grudnia 2017 r.

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w P., decyzją z 13 grudnia 2017 r., wydaną na podstawie art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1037) oraz art. 128 ust. 2 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2016 r., poz. 177), po rozpoznaniu wniosku W. P. z 17 listopada 2017 r. o podjęcie wypłaty emerytury wojskowej, odmówił wznowienia postępowania, zakończonego prawomocną decyzją z 3 lutego 2017 r. Na uzasadnienie decyzji, wojskowy organ emerytalny podał, że we wniosku nie zostały wskazane okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z 10 grudnia 1993 r., uzasadniające ponowne ustalenie uprawnień do świadczenia, jak również podjęcie jego wypłaty od 1 grudnia 2017 r. W ocenie organu, bezzasadne jest twierdzenie wnioskodawcy, że, po wyczerpaniu rocznego okresu zawieszenia wypłaty emerytury w związku z pobieraniem świadczenia pieniężnego, przysługuje mu prawo do pobierania emerytury wojskowej z tej przyczyny, że, w dniu zwolnienia ze służby wojskowej, nie był prokuratorem do spraw wojskowych.

W następstwie odwołania ubezpieczonego, Sąd Okręgowy w Z., wyrokiem z 14 grudnia 2018 r., sygn. akt IV U (...), zmienił zaskarżoną decyzję i wznowił wypłatę emerytury wojskowej W.P. od 1 grudnia 2017 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy, zarzucając naruszenie art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin w zw. z art. 128 ust. 2 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze.

W sprawie ustalono, że wnioskodawca W. P., ur. 27 stycznia 1964 r., pełnił zawodową służbę wojskową stałą od 14 lutego 1991 r. do 30 listopada 2016 r.

W dniu 12 października 1993 r. powołany został przez Ministra Sprawiedliwości na stanowisko prokuratora w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Z dniem 7 kwietnia 2008 r. Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny powołał W.P. na stanowisko prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

Decyzją Ministra Obrony Narodowej z 14 marca 2016 r. płk. W. P. przeniesiony został do rezerwy kadrowej na okres od 17 marca do 29 września 2016 r.

Decyzją z 4 kwietnia 2016 r., na podstawie art. 36 § 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2016 r., poz. 178 ze zm.), Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny przeniósł W. P. na stanowisko prokuratora Prokuratury Rejonowej w P., z zachowaniem tytułu prokuratora byłej Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz wynagrodzenia nabytego na dotychczasowym stanowisku.

Decyzją z 27 kwietnia 2016 r., w związku ze skierowaniem do pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowisku prokuratora Prokuratury Rejonowej w P., zaszeregowanym do stopnia etatowego pułkownika i grupy uposażenia U: 16, Prokurator Okręgowy w P. przyznał W.P. dodatek wyrównawczy do wynagrodzenia miesięcznego. Nastąpiło to zgodnie z art. 32 przepisów wprowadzających ustawę - Prawo o prokuraturze, mocą którego uprawnienia Naczelnego Prokuratora Wojskowego, wojskowych prokuratorów okręgowych i wojskowych prokuratorów garnizonowych przejął Prokurator Generalny, który z kolei, na podstawie art. 13 § 1 i art. 125 ustawy Prawo o prokuraturze w związku z art. 32 ustawy przepisy wprowadzające Prawo o prokuraturze oraz art. 80 ust. 4 i ust. 7 ustawy z 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1726 ze zm.), upoważnił prokuratorów okręgowych do wydawania decyzji w sprawach przyznawania i ustalania prokuratorom do spraw wojskowych, będącym żołnierzami zawodowymi, dodatków do uposażenia zasadniczego oraz ustalania wynagrodzenia zasadniczego prokuratora, nadto do ustalania i przyznawania im innych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom zawodowym.

W dniu 29 kwietnia 2016 r. Prokurator Okręgowy w P., w związku z decyzją Prokuratora Generalnego, skierował W.P., od 4 kwietnia 2016 r., do Działu do Spraw Wojskowych Prokuratury Rejonowej w P.

Decyzjami z 14 czerwca 2016 r. Minister Obrony Narodowej zwolnił płk. W. P. z zawodowej służby wojskowej z dniem 30 listopada 2016 r., równocześnie przenosząc go, od 30 września 2016 r., na okres do dnia zwolnienia ze służby wojskowej, do dyspozycji Dyrektora Departamentu ds. Wojskowych Prokuratury Krajowej, który, w związku z decyzją MON, 8 września 2016 r., skierował wnioskodawcę do wykonywania obowiązków służbowych w Prokuraturze Rejonowej w P. Zgodnie z art. 21 ust. 1 i ust. 2 ustawy o służbie wojskowej

żołnierzy zawodowych, żołnierza zawodowego z dniem przeniesienia do dyspozycji zwalnia się z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego, ale zachowuje on, w przypadku przeniesienia do dyspozycji, prawo do uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym przez okres pozostawania w dyspozycji i nie traci tego prawa. Pozostawanie do dyspozycji jest jedną z form pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Decyzją z 3 lutego 2017 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego przyznał wnioskodawcy W.P. prawo do emerytury wojskowej od 1 grudnia 2016 r. Wypłata emerytury została zawieszona na czas pobierania przez uprawnionego świadczenia pieniężnego przysługującego przez okres jednego roku po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej oraz na podstawie art. 128 § 2 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze. Decyzja uzyskała walor decyzji prawomocnej po upływie terminu do jej zaskarżenia.

Decyzją z 13 grudnia 2017 r., zaskarżoną w rozpoznawanej sprawie, organ emerytalny odmówił wnioskodawcy wznowienia postępowania administracyjnego i podjęcia, od 1 grudnia 2017 r., wypłaty emerytury wojskowej.

Sąd Apelacyjny w wyniku rozpoznania apelacji organu rentowego zmienił zaskarżony wyrok.

Sąd odwoławczy wskazał, że W. P., na podstawie wyżej powołanych przepisów oraz mocą cytowanych decyzji, aktów rozstrzygających władczo, jako żołnierz zawodowy pozostawał początkowo, od 17 marca 2016 r., w rezerwie kadrowej MON, następnie, od 30 września 2016 r., przeniesiony został na okres do 30 listopada 2016 r. do dyspozycji Dyrektora Departamentu do Spraw Wojskowych Prokuratury Krajowej. Z dniem 4 kwietnia 2016 r. W.P. objął wskazane stanowisko służbowe prokuratora w Dziale do Spraw Wojskowych Prokuratury Rejonowej w P. Do 30 listopada 2016 r. wnioskodawca, będąc prokuratorem, miał status żołnierza zawodowego, zaś po zwolnieniu w tym dniu oraz nabyciu prawa do zaopatrzenia emerytalnego na mocy przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, prawomocną decyzją strony pozwanej z 3 lutego 2017 r. nabył od 1 grudnia 2016 r. prawo do emerytury wojskowej, wypłatę której zawieszono na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy oraz na podstawie art. 128 § 2 ustawy Prawo o prokuraturze.

Sąd drugiej instancji zauważył, że art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych przewiduje możliwość uchylecia lub zmiany decyzji organu emerytalnego ustalającej m.in. prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia, jeżeli zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności faktyczne, które mają wpływ na prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia. Sąd odwoławczy podkreślił, że w takiej sytuacji organ emerytalny władny jest dokonać z urzędu lub na wniosek ponownego ustalenia prawa do świadczenia względnie jego wysokości, nie posiada jednak uprawnień do dokonywania zmiany wcześniejszych ustaleń w oparciu o powtórna, odmienną ocenę dowodów zebranych już w poprzednim postępowaniu. Tego, w istocie, domagał się wnioskodawca, skoro niesporny i znany przed nabyciem prawa do emerytury był fakt łączenia przez niego statusu żołnierza zawodowego oraz prokuratora.

Sąd Apelacyjny ocenił, że nie ma podstawy prawnej dla wzruszenia prawomocnej decyzji organu z 3 lutego 2017 r. Decyzja ta była zgodna z prawem, ponieważ wnioskodawca nadal, po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, pozostaje na stanowisku prokuratora (§ 2 art. 128 ustawy Prawo o prokuraturze). Bez znaczenia jest zakres powierzonych mu, jako prokuratorowi, obowiązków służbowych, w szczególności okoliczność, czy prowadzi, bądź nie, sprawy wojskowe. Skoro pozostaje na stanowisku prokuratora, jego emerytura wojskowa podlega zawieszeniu z mocy prawa. Na gruncie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (...), art. 45 ust 1 przewiduje wznowienie wypłaty świadczenia w przypadku ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczeń. W rozpoznawanej sprawie przesłanką wstrzymania wypłaty emerytury wojskowej przyznanej W.P. jest jej zawieszenie w związku z pozostawaniem na stanowisku prokuratorskim (art. 128 § 2 Prawa o prokuraturze). Powyższy fakt skutkuje także brakiem podstawy dla podjęcia wypłaty świadczenia.

Wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną zaskarżył w całości ubezpieczony. Skarżący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 128 § 2 ustawy Prawo o prokuraturze przez błędne uznanie, że w dniu zwolnienia z pełnienia zawodowej służby wojskowej przysługiwał mu status prokuratora do spraw wojskowych, co uzasadniałoby zawieszenie uprawnień do emerytury wojskowej przez czas pozostawania na stanowisku prokuratora;

b) art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin przez błędne uznanie, że składając wniosek do organu emerytalnego o wznowienie wypłaty emerytury wojskowej, *de facto* domagał się ponownego ustalenia prawa do wypłaty świadczenia emerytalnego;

c) art. 45 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin przez jego niezastosowanie i bezpodstawne przyjęcie, że nie ustała przyczyna powodująca wstrzymanie wypłaty emerytury wojskowej, zawieszanej na czas pobierania świadczenia pieniężnego przysługującego przez okres jednego roku po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej;

II. naruszenie przepisów postępowania, które zostało wskazane jako podstawa oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w postaci:

a) art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez błędne ustalenie, że nabył status prokuratora do spraw wojskowych.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona w stopniu uzasadniającym uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej (jej podstaw) i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania (bądź jeżeli taki zarzut okaże się niezasadny). W pierwszej kolejności należy zatem odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, bowiem dopiero ustalenie, że sąd w niniejszej sprawie przeprowadził prawidłowe postępowanie, pozwoli na ocenę, czy prawidłowo zastosował również prawo materialne.

W ocenie Sądu Najwyższego, w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, zaskarżone orzeczenie zostało wydane przedwcześnie, bez należytego ustalenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, co czyni zasadnym zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie sposób bowiem wywnioskować, czy decyzja Dyrektora Departamentu ds. Wojskowych Prokuratury Krajowej z 8 września 2016 r., którą skierowano wnioskodawcę do wykonywania obowiązków służbowych w Prokuraturze Rejonowej w P., dotyczyła wykonywania tych obowiązków w charakterze prokuratora ds. wojskowych, czy też miał on wykonywać obowiązki służbowe niepowiązane ze sprawami wojskowymi.

Wskazać przy tym należy, że wbrew stanowisku Sądu drugiej instancji, ustalenie, czy skarżący w dniu zwolnienia ze służby wojskowej (tj. 30 listopada 2016 r.) pełnił obowiązki prokuratora do spraw wojskowych, ma znaczenie dla oceny zarzutu naruszenia art. 45 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz art. 128 § 2 ustawy Prawo o prokuraturze. Pozostawanie prokuratora do spraw wojskowych na stanowisku prokuratorskim po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej stanowi bowiem przyczynę zawieszenia prawa do emerytury wojskowej, o której mowa w art. 45 ust. 1 wspomnianej ustawy i w art. 128 § 2 Prawa o prokuraturze.

W sytuacji zatem, gdy z treści zaskarżonego wyroku nie wynika, aby Sąd Apelacyjny poczynił ustalenia, czy w dniu zwolnienia ze służby (30 listopada 2016 r.) odwołujący się zajmował stanowisko prokuratora do spraw wojskowych, z uwagi na treść skierowania wnioskodawcy z 8 września 2016 r. do wykonywania obowiązków służbowych w Prokuraturze Rejonowej w P., należy stwierdzić, że zaskarżony wyrok zapadł przedwcześnie, bez ustalenia okoliczności kluczowych dla dokonania oceny kasacyjnej zarzutów naruszenia prawa materialnego, co powoduje, że Sąd Najwyższy, związany przecież ustaleniami Sądów *meriti*, nie może takiej oceny dokonać.

Stąd też, rozpoznając sprawę ponownie, Sąd Apelacyjny w (...), uzupełni ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie o okoliczności związane z przeniesieniem ubezpieczonego, w rezultacie pisma z 8 września 2016 r., do wykonywania obowiązków służbowych w Prokuraturze Rejonowej w P., w zakresie ustalenia, czy

w wyniku tego przeniesienia w Prokuraturze Rejonowej w P. wykonywał on obowiązki prokuratora do spraw wojskowych. Dopiero po dokonaniu tych ustaleń, Sąd drugiej instancji przejdzie do dokonania oceny zastosowania w niniejszej sprawie przepisów prawa materialnego, relewantnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji, zgodnie z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.